

Skjemainformasjon

Referanse 190824
Innsendt 15.10.2008 23:29:58

Opplysninger om søker

Søker
Navn på organisasjonen RiddoDuottarMuseat
Institusjonens leder Karen Elle Gaup
Postadresse Mari Boine geaidnu 17
Postnummer / Poststed 9730 Karasjok
Tlf. til organisasjon 78469950
Prosjektets kontaktperson Berit Åse Johnsen
Tlf. til kontaktperson 78469950
E-post til kontaktperson berit@rdm.no
Nettside <http://www.rdm.no>
Org. Nr 989999192

Opplysninger om prosjektet

Prosjekt
Søknaden gjelder Læring, kunnskaps- og kulturformidling
☒ videreføring og utvikling av satsinger fra mangfoldsåret
Tittel på prosjektet Mangfold og kultur i Sapmi

Sammendrag av prosjekt

Med dette prosjektet ønsker vi å synliggjøre og formidle aspekter ved situasjonen for samene ved å få fram mangfoldet i samisk kultur- og identitetsuttrykk i dag. Vi vil også vise kontrastene og livskraften mennesker med samisk kultur og identitet står oppe i og er skapere av, samt dilemmaer og motsetninger som mennesker med samisk bakgrunn opplever.

Prosjektet skal også bidra til å skape dialog på tvers av etniske grupper, og belyse hvordan samer kan være moderne og samtidig urfolk.

Prosjektbeskrivelse

RiddoDuottarMuseat ønsker med dette prosjektet å formidle mangfold i samiske samfunn.

De samfunnsmessige rammebetingelsene for samefolket har endret seg svært mye, de siste tiår. Det eksisterer imidlertid enda mange stereotypier og gamle forestillinger om samer som et før-moderne folk. Det er derfor viktig å vise mangfoldet i livsvilkårene slik de kommer til uttrykk i dag.

Vi ønsker med prosjektet å synliggjøre og formidle aspekter ved situasjonen for samene ved å få fram mangfoldet i samisk kultur og identitetsuttrykk i dag. Vi vil også vise kontrastene og livskraften mennesker med samisk kultur og identitet står oppe i og er skapere av, samt dilemmaer og motsetninger de opplever som samer.

Prosjektet skal også bidra til å skape dialog på tvers av kulturforskjeller. Produksjonen skal derfor være på nordsamisk og norsk. Vi vil også lage en engelsk versjon.

Delmål:

- Å dokumentere og synliggjøre samenes situasjon i dag og vise mangfoldet i samiske identitetsuttrykk.
- Å dokumentere kultur og levesett i fortids- og nåtidsperspektiv.
- Å lage en bruker- og formidlingsplan for produksjonen
- Å skape kulturdialog med dokumentaren

Resultatmål:

- Produksjon av multi-media program; (video)
- Fotoutstilling med tekster
- Presentasjon av dokumentaren på internett
- Tilrettelegging for undervisningsmatriell
- Seminarer
- Publikasjon

Målgruppe:

- Den samiske befolkningen
- Befolkningen i det omgivende samfunn
- Turister i inn- og utland
- Organisasjoner, kultur- og undervisningsinstitusjoner i det samiske og norske samfunnet.

Innledning

Man snakker ofte om "det samiske samfunnet" og "det samiske", som om det skulle være en enhet og et homogent folk. Dette blir feil, fordi det fins mange samiske samfunn og mange samiske praksiser og erfaringer. Det har dessuten alltid eksistert ganske store geografiske variasjoner og et kulturelt mangfold i Sàpmi. Samefolket har til alle tider bestått av flere ulike befolkningsgrupper og språk, fra Femunden og Hallsted län i sør, til øst på Kolahalvøya, ved Barentshavet og Kvitsjøen. Disse samiske befolkningsgruppene har selvfølgelig mye til felles, men har også sine særegne kulturuttrykk, kulturelle varianter og sine egne historier. Ulike tilpasninger til naturgrunnlaget har skapt kulturelle variasjoner og språkmangfold.

Moderniteten og sen-moderniteten i Sàpmi har skapt enda mer differensiering i folket, i tillegg til de tradisjonelle kulturelle variasjonene og livsformene. Samefolket er også del av fire nasjonalstater som hver på sine måter har påvirket og påvirker rammebetingelsene for vårt folk. Vi har altså både vår egen identitet som samer, i tillegg til at vi også har nasjonalstatens identitet. Det eksisterer i dag et mangfold av selvidentifikasjoner og egenforståelser i den samiske befolkningen. Moderniteten har ikke bare bidratt til nyskaping av samisk kultur og levesett, men har også resultert i marginalisering av en del av samefolket fordi samiske normer og verdier ikke er blitt anerkjent i det offentlige samfunnet. Flere av de samiske befolkningsgruppene kan karakteriseres som minoritet i minoriteten. Samisk språk står på UNESCO`s liste over trua språk. Noen av de mindre samiske språkene vil sannsynligvis ikke overleve i fremtiden.

For samefolket får kulturmøter en forsterka betydning fordi vi er et minoritetsfolk. Vi har vært nødt til å forholde oss aktivt til de omgivende folk. Samefolket har fra gammelt av hatt en overlevelsesstrategi som går ut på å ta elementer fra majoritets nabofolkene og tilpasse det til egen bruk. På den måten har vårt folk bevart egenart og egen kultur relativt godt til tross for assimilasjonspresset fra majoritetssamfunnet. Samer har i tidligere tider hatt kontakt med finsk-ugriske folkeslag som vi er i slekt med. Vi har også i senere tid hentet elementer fra andre urfolk som vi har vært i kontakt med, slik som nenetser i nord Russland.. På slutten av 1800 tallet emigrerte en del samer til Alaska og Canada. Fra 1950 årene til 70 tallet oppholdt en del samer seg også på Grønland for å lære opp grønlandere i reindrift. Disse kulturmøtene er en del av den kollektive samiske erkjennelsen fordi det berører mange samiske slekter. Siden 60-tallet har det foregått en revitalisering av samisk identitet og kultur. Dette kuliminerte med Alta-kampen på slutten av 70 og begynnelsen av 80-tallet. Tidligere fornorskingsprosess og stigmatisering av samefolket har snudd. Samefolket har skapt seg en ny egenverd og en kollektiv selvforståelse. Vi ser i dag at revitaliseringen fortsetter i områder som før ble betrakta som fornorska. Flere og flere står frem med sin samiske identitet, også kollektivt. Samer er også akseptert på en helt annen måte enn før i majoritetssamfunnet. Det som har skjedd i de siste ti-tjue år er oppbyggingen av samisk selvbestemmelse. Dette kommer bl.a. til uttrykk med egne selvbestemmende institusjoner. Det fins ganske stor engasjement i forhold til Sametinget, men også misnøye og motstand. Til tross for selvbestemmende organ, så er betydningen av slekt og slektstilhørighet enda sterk i samefolket. Vi har måttet stole på oss sjøl og våre tradisjonelle fellesskap for overlevelse. Begrepet og verdiene knytta til "birgejupmi",

overlevelseskunnskap står enda sentralt hos vårt folk. Dette er også et aspekt av minoritetssituasjonen. Betydningen av "luondu" dvs. naturbruk kan også knyttes til "birgejupmi" og å "klare seg selv". Derfor ser vi at samiske bygdesamfunn og enkeltpersoner enda i vår tid sterkt forsvarer og kjemper for utmarksressursene sine. "Luondu" er et viktig symbol for samisk kollektiv selvidentifikasjon.

Vi er også som alle andre folk også del av globaliseringen og internasjonaliseringen. Det som skjer i dag er at samer, spesielt i yngre generasjoner henter inspirasjon fra det globale og blander det med tradisjonell samisk kultur. Helt nye samiske kulturuttrykk oppstår. Dette kommer tydeligst til uttrykk i musikken og i kunstneriske uttrykk.

Samer har deltatt aktivt i internasjonal urfolksarbeid. Dette har gjort at urfolksidentiteten er blitt forsterka. Ikke bare ved at vi er blitt anerkjent som urfolk, men også gjennom urfolks samarbeidet og kulturmøter med andre urfolk over hele verden.

Om prosjektet

Prosjektet ønsker å få fram at urfolks og minoriteters muligheter og begrensninger i forhold til utfoldelse av egen identitet avhenger av de politiske, samfunnsmessige, juridiske og økonomiske rammebetingelser. Samisk identitet i sen-moderne tid handler om et mangfold av ståsteder og uttrykk. Dette selv om vi er et lite folk. Vi vil fange opp folks egne selvforståelser som samer. Dette ved å fokusere på ulike identitetskomponenter slik som: Generasjoner – kjønn – religion – seksuell legning – sted – sosial bakgrunn/yrke - etnisitet. Generasjonsforskjeller er et aspekt av mangfoldet i den samiske befolkningen. Den eldre generasjonen er delvis enda sterkt forankra i tradisjonell kulturarv, "birgejupmi" og "luondu". Kontinuiteten i kulturarv kan søkes i denne generasjonen. Samisk modernitet og sen-modernitet byr på mange nye virksomhetsformer for yngre generasjoner. Kjønn er et anna aspekt av identitet hos en person. På mange områder uttrykkes meningen med "kvinne" og "mann" seg annerledes i samiske samfunn enn i majoritetssamfunnet. Samefolket har egne symboler knytta til feminitet og maskulinitet, både før og nå. Vi synes det er viktig å få dette fram. Læstadiansmen kan karakteriseres som en samisk religionsform. Samt samisk åndelighet eller spiritualitet, slik den er blitt uttrykt og praktisert i fortiden og slik den kommer til uttrykk i moderne samiske samfunn.

I det siste er også seksuell legning blitt mer åpent uttrykt, også i samefolket .

Stedsidentitet er blitt forbundet med det sjøsamiske, elvesamiske eller innlandssamiske. Mange samer har sin identitet knytta til mer enn ett sted. Det gjelder reindriftssamer som flytter mellom vinter- og sommerboplassen. Samt samer, spesielt i yngre generasjoner som har sin identitet knytta til et sted i Sàpmi, men bor på et anna sted. Mobiliteten i samefolket siden 60 tallet har også skapt urbane samer. Sosial bakgrunn er forbundet med fiskerinæringa, reindrift, småbruk, elvefiske, akademiske og alle nye yrker. Tilhørigheten til luondu er også stedsidentitet.

Etnisk identitet: Noen har "mange knagger" å henge sin etniske og kulturelle identitet på, f.eks samisk språk, reindrift, samiske klær, at stedet ditt er oppfatta som samisk osv. Andre har færre "knagger", at dine formødre og forfedre har snakka samisk, at heimstedet ditt engang var samisk, samiske kofter og vottemønstre og samiske mattradisjoner som engang fantes i ditt område. Hos særlig de yngre generasjoner fins en uttrykt og ny bevissthet om sin etniske identitet, som også kommer fram i nasjonale fora. Det eksisterer også etnisk mangfold i samiske samfunn. I samiske samfunn lever mange personer med mer enn en samisk etnisitet. De har flere etniske tilhørigheter f.eks samisk-norsk, samisk-finsk, eller samisk/kvensk-norsk, samisk-russisk, samisk-afrikansk osv. Etnisitet er også et aspekt vi vil få fram i dokumentasjonen, dvs. hva legger folk i ulike samiske miljøer i hvem er "vi" (samer) og hvem er "de andre".

Gjennomføring

Vi vil velge ut samiske personer og miljøer som på forskjellig vis uttrykker mangfoldet av identitet og kultur, slik dette er beskrevet ovenfor. Vi skal velge ut ti representasjoner og sørge for at flere identitetskomponenter er representert i en og samme fortelling. Vi ønsker å oppsøke og dokumentere disse i deres miljø i ulike deler av Sàpmi og i et urbant miljø utenfor Sàpmi. Nedenfor er eksempler på fortellinger vi kunne tenke oss å dokumentere.

- Ung kvinnelig samisk fisker i Snefjord i en sjøsamisk bygd, ytterst på Finnmarkskysten
- Personer og miljø som er forankra i naturgrunnet og lever i forhold til

verdiene "birgejupmi" og "luondu" og tradisjonell kulturarv

- En reindriftssamisk familie fra Karasjok eller Kautokeino som flytter ut til kysten, og deres samhandling og kontakt der med sine samiske og norske verdde (folk som har tradisjonell bytteforhold seg imellom)
- Grappa Áddjagas som er to unge samer som jobber og opptrer med tradisjonell og moderne samisk musikk, også på internasjonale scener
- Urfolksfestivalen Riddu-Riddu som arrangeres i Manndalen av ungdom som har tatt tilbake sin samiske identitet
- Samisk barnehagemiljø i Tromsø
- Personer som av andre blir oppfatta som samer, men som ikke har selvidetifikasjon som samer. Årsaken er stigmatisering
- Identitetsreise: Samer som har snakka samisk som morsmål, gått over til norsk og igjen tatt tilbake sitt morsmål. Dette avhengig av endringene i de samfunnsmessige betingelsene for å være same
- En person som er same og homofil.
- Minoritet i minoriteten: Pitesamer i Beiarn som nylig er begynt å revitalisere sin samiske kultur og identitet.
- Østsamenes revitaliseringskamp
- Samer med etniske blandingsidentiteter. Eks. Same og afrikaner
- Samisk religiøsitet
- Samer i internasjonalt urfolksarbeid.

Gjennom dette ønsker vi også å få fram likheter og forskjeller i det å være same.

Gjennom innsamling av materiale og dokumentasjonsprosjektet vil vi også få fram kulturmøter i fortid og nåtid, og hvordan disse kulturmøtene har utspilt seg og utspiller seg i vår tid. Det handler om kulturmøter mellom samiske befolkningsgrupper, mellom samer og majoritetsbefolkningen, samt mellom samer og andre urfolk.

Arbeidsmetode

- Dokumentere ved hjelp av foto og lyd av menneskers og deres miljøers opplevelser og uttrykk av egen identitet og livssituasjon. Respekten for samers egne fortellinger og uttrykk er essensielt i prosjektet.
- De som deltar skal få muligheten til å gi kommentar før programmet publiseres. Grunnen er at de personene som deltar har en intellektuell eiendomsrett til sine fortellinger.

Framdriftsplan

Framdriftsplan for hele prosjektperioden

Startdato 01.04.2009
Sluttdato 15.05.2010

Aktivitetplaner

Tittel	Fra dato	Til dato
Innsamling/bearbeiding av materiale	01.04.2009	31.03.2010
Produksjon utstilling og nettutstilling	01.04.2010	31.12.2010
Åpning av utstilling med seminar	15.04.2010	15.04.2010
Rapportskriving/etterarbeid/arkivering	16.04.2010	15.05.2010

Andre opplysninger/kommentarer om framdrift-/aktivitetsplan.

Vi ønsker å produsere video med stillsbilder og lyd, samt fotoutstilling med tekst. Dette materiale skal også tilrettelegges for internett. Produksjonen skal også tilrettelegges for skoleklasser. Denne søknaden gjelder disse delene. Når prosjektet er ferdig, vil vi arrangere seminarer om temaet Mangfold og kultur i Sàpmi. Med utgangspunkt i dette materiale planlegger vi også å lage en publikasjon eller en bok. Vi vil søke om egen finansiering til de to sistnevnte prosjektene. Vi vil tilrettelegge prosjektet, slik at det kan formidles til skoleklasser både på samisk og norsk språk. Det skal lages en bruker- og formidlingsplan for dokumentaren. Det skal etableres en referansegruppe for prosjektet. Vi vil også ta utgangspunkt i bilder og materiale fra tidligere dokumentasjonsprosjekt om samer som ikke er publisert, som vi har tilgang til. Deler av dokumentasjonen skal foregå ved at vi oppsøker personene og deres miljø som er avbildet på disse gamle bildene i den grad det lar seg gjøre, for å synliggjøre deres livssituasjon i dag. På denne måten vil vi kunne få dokumentert kollektiv og personlig identitetsmessig og sosiokulturell kontinuitet og endringer i de siste tiår.

Samarbeidspartnere

Har du en samarbeidspartner? Nei

Prosjektbudsjett

Prosjekt

Ettårig eller flerårig prosjekt? Flerårig

Er prosjektet pågående? Nei

BUDSJETT FOR FØRSTE ÅR

Utgifter

Hva	Beskrivelse	Sum
Personalkostnader (lønn/overhead)	prosjektleder	kr 260 000,00
	digitalisering arkivmateriale	kr 30 000,00
	transkribering av opptak	kr 30 000,00
	oversettelser samisk/norsk	kr 60 000,00
Varer/utstyr	filmmateriell/fotoforstørrelser/plansjer	kr 150 000,00
	kjøp av arkivmaterieill	kr 50 000,00
Tjenester kjøpt av andre	fotograf	kr 220 000,00
Andre utgifter (spesifiser)	reiser feltarbeid 2-3 pers.	kr 200 000,00
	kost/overnatting feltarb. 2-3 pers.	kr 200 000,00
	informanthonorar	kr 10 000,00
Totale utgifter		kr 1 210 000,00

Inntekter

Beskrivelse	Tilskudd bekreftet?	Sum
<u>Søknadssum ABM-utvikling</u>		<u>kr 206 000,00</u>
Norsk Kulturråd	Ja	kr 133 000,00
Sametinget	Nei	kr 206 000,00
Fritt Ord	Nei	kr 169 500,00
Sponsor/Sparebank1Nord/Telenor	Nei	kr 229 500,00
Program for samisk forskning	Nei	kr 133 000,00
Egenandel, lønn	Ja	kr 133 000,00
Totale inntekter		kr 1 210 000,00

Kommentar til budsjett neste år

Montering av to versjoner: Multimedia og fotoutstillingen skal monteres i samisk og norsk versjon. Montering av fotoutstillingen: Det er behov for å engasjere en designer

BUDSJETT FOR HELE PROSJEKTPERIODEN

Utgifter

Hva	Beskrivelse	Sum
Personalkostnader (lønn/overhead)	prosjektleder/digitalisering matr./transkribering/	kr 550 000,00
Varer/utstyr	filmmatr./fotoforstr./plansjer/kjøp arkivmatr.	kr 250 000,00
Tjenester kjøpt av andre	fotograf/digital produksjon/oversettelse/lydprod.	kr 530 000,00
Andre utgifter (spesifiser)	informanthonorar/montasje/design/reiser/natt/diett	kr 460 000,00
Totale utgifter		kr 1 790 000,00

Inntekter

Beskrivelse	Tilskudd bekreftet?	Sum
<u>Søknadssum ABM-utvikling</u>		<u>kr 300 000,00</u>

Norsk Kulturråd	Ja	kr 200 000,00
Sametinget	Nei	kr 300 000,00
Fritt Ord	Nei	kr 250 000,00
Sponsor/Sparebank1Nord/telenor	Nei	kr 340 000,00
Program for samiskforskning	Nei	kr 200 000,00
Egenandel, lønn	Ja	kr 200 000,00
Totale inntekter		kr 1 790 000,00

Kommentar til hele prosjektperioden

RidduDuottarMuseat ønsker å engasjere produsent og sosialantropolog Jorunn Eikjok og fotograf Harry Johansen til gjennomføring av nevnte prosjekt. Både Eikjok og Johansen er samisktalende og de har bred erfaring i prosjektering og produksjon av samiske dokumentarer. Reise: Prosjektlederne bor i Tana (fotograf) og Karasjok (prosjektleder) og vil måtte reise til Oslo, Tromsø, Måndalen, Nordland, Finnmarkskysten (flere turer), i indre-Finnmark og østsamisk område, samt en reise til en internasjonal musikkfestival. Kost og overnatting: Vi bruker ikke statens regulativ, men vi bo på billigste måte. Plansjer: Det vil dreie seg om ca. 15 x 3 plansjer som vi bestiller og kjøper fra Troms. Trykk Fotoforstørrelser: Fotos til fotoutstillingen

Vedlegg

Ingen vedlegg lastet opp